योऽसौ प्राणान्तिको रोगस्तां तृष्णां त्यजतः सुखं । यथा धेनुसहस्रेषु वत्सो विन्दति मातरं । ९५
एवं पूर्व्वकृतं कर्म्म कर्त्तारमनुगच्छति । अचोद्यमानानि यथा पुष्पाणि च फलानि च ।
स्वकालं नातिवर्त्तन्ते तथा कर्म्म पुरा कृतं । जीर्य्यन्ति जीर्य्यतः केशा दन्ता जीर्य्यन्ति जीर्य्यतः ।
चक्षुःश्रोत्रे च जीर्य्येते तृष्णैका न तु जीर्य्यते । येन प्रीणाति पितरं तेन प्रीतः प्रजापतिः ।
प्रीणाति मातरं येन पृथिवी तेन पूजिता । येन प्रीणात्युपाध्याये तेन स्यात् ब्रह्म पूजितं ।
सर्व्वे तस्यादृता धर्म्मा यस्यैते त्रय आदृताः । अनादृतास्तु यस्यैते सर्व्वास्तस्याफलाः क्रियाः । १००
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ भीष्मस्यैतद्वचः श्रुत्वा विस्मिताः कुरुपुङ्गवाः । आसन् प्रहृष्टमनसः प्रीतिमन्तो ऽभवंस्तदा ।
यन्मन्त्रे भवति वृथोपयुज्यमाने यत्सोमे भवति वृथाभिषूयमाणे । यच्चाग्नौ भवति वृथाभिहूयमाने तत्सर्व्वं भवति वृथा
भिधीयमाने ।
इत्येतदृषिणा प्रोक्तमुक्तवानस्मि यद्विभो । शुभाशुभफलप्राप्तौ किमतः श्रोतुमिच्छसि ।
इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्व्वणि आनुशासनिके पर्व्वणि फलिकोपाख्याने सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ के पूज्या के नमस्कार्य्या कान्नमस्यसि भारत । एतन्मे सर्व्वमाचक्ष्व येभ्यः स्पृहयसे नृप ।
उत्तमापद्गतस्यापि यत्र ते वर्त्तते मनः । मनुष्यलोके सर्व्वेऽस्मिन् यदमुत्रेह चाप्युत । १०५
॥ भीष्म उवाच ॥ स्पृहयामि द्विजातिभ्यो येषां ब्रह्म परं धनं । येषां स्वप्रत्ययः स्वर्गस्तपःस्वाध्यायसाधनं ।
येषां बालाश्च वृद्धाश्च पितृपैतामहीं धुरं । उद्वहन्ति न सीदन्ति तेभ्यो वै स्पृहयाम्यहं ।
विद्यास्वभावनित्यानां दान्तानां मृदुभाषिणां । श्रुतवृत्तोपपन्नानां सदाचारविदां सतां ।
संसत्सु वदतां तात हंसानामिव संघशः । मङ्गल्यरूपा रुचिरा दिव्यजीमूतनिस्वनाः ।
सम्यगुच्चारिता वाचः श्रूयन्ते हि युधिष्ठिर । शुश्रूषमाणे नृपतौ प्रेत्य चेह सुखावहाः । ११०
ये चापि तेषां श्रोतारः सदा सदसि सम्मताः । विज्ञानगुणसम्पन्नास्तेभ्यश्च स्पृहयाम्यहं ।
सुसंस्कृतानि प्रयतः शुचीनि गुणवन्ति च । ददत्यन्नानि तृप्त्यर्थं ब्राह्मणेभ्यो युधिष्ठिर ।
ये चापि सततं राजंस्तेभ्यश्च स्पृहयाम्यहं । शक्यं ह्येवाहवे योद्धुं न दातुमनसूयितं ।
शूरा वीराश्च शतशः सन्ति लोके युधिष्ठिर । तेषां सञ्जायमानानां दानशूरो विशिष्यते ।
धन्यः स्यां यद्यहं भूयः सौम्य ब्राह्मणकोऽपि वा । कुले जातो धर्म्मगतिस्तपोविद्यापरायणः । १०५
न मे त्वत्तः प्रियतरो लोकेऽस्मिन् पाण्डुनन्दन । त्वत्तश्चापि प्रियतरा ब्राह्मणा भरतर्षभ ।
यथा मम प्रियतमास्त्वत्तो विप्राः कुरूत्तम । तेन सत्येन गच्छेयं लोकान् यत्र स शान्तनुः ।
न मे पिता प्रियतरो ब्राह्मणेभ्यस्तथाभवत् । न मे पितुः पिता वापि ये चान्येऽपि सुहृज्जनाः ।
न हि मे वृजिनं किञ्चिद्विद्यते ब्राह्मणेष्विह । अणु वा यदिवा स्थूलं विद्यते साधुकर्म्मसु ।
कर्म्मणा मनसा वापि वाचा वापि परन्तप । यन्मे कृतं ब्राह्मणेभ्यस्तेनाद्य न तपाम्यहं । ११०
ब्रह्मण्य इति मामाज्ञस्तया वाचास्मि तोषितः । एतदेव पवित्रेभ्यः सर्व्वेभ्यः परमं स्मृतं ।
पश्यामि लोकानमलान् शुचीन् ब्राह्मणयाजिनः । तेषु मे तात गन्तव्यमद्य च चिराय च ।